

Leesclub 145: Utopie & dystopie

Zee nu
van Eva Meijer

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Zee nu* van Eva Meijer. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

- 1 Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
- 2 Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
- 3 Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
- 4 Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'NaamsvermeldingNietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

'De eerste dag leek er ook weinig aan de hand: de zee komt de ene dag verder het strand op dan de andere en de dijken waren hoog en breed genoeg. Een enkele strandwandelaar voelde dat er iets niet in de haak was. Maar wat. Ze vergaten het voor ze thuis waren. De tweede dag naderde de vloedlijn op verschillende kustplekken de duinen.' (p. 7)

Met de zee valt niet te spotten, zeker niet als blijkt dat deze iedere dag een kilometer verder landinwaarts trekt. Aanvankelijk wordt deze stijging afgedaan als een zeldzaam natuurverschijnsel en proberen politici het publiek vooral gerust te stellen. Maar de zee rukt op en lijkt op geen enkele manier te stoppen. De koning vertrekt haastig naar het buitenland, de bevolking blijft in verwarring achter. Terwijl de regering uitblinkt in besluiteloosheid, vragen sommige burgers juist om actie: er moet nu gehandeld worden. Commerciële bedrijven maken gebruik van de chaos door hun producten tegen woekerprijzen aan te bieden.

De roman *Zee nu* valt onder de noemer klimaatfictie en laat zien wat er kan gebeuren als klimaatverandering leidt tot een nationale ramp. Hoe reageren mensen op deze gebeurtenissen: blijven zij toekijken, vragen zij om actie en vluchten zij juist zo ver mogelijk weg? *Freeze, fight or flight?* In deze leesclub gaan jullie daarover in discussie.

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Wat vond je onduidelijk in *Zee nu*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Zee nu* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen

Vraag 1

Welke grote stad wordt als eerste geëvacueerd?

Vraag 2

Aan welke universiteit is de oceanograaf Paula van der Steen verbonden?

Vraag 3

Naar welk land vlucht de koning als blijkt dat de stijging van de zee niet stopt?

Vraag 4

Welke producten worden door de Action tegen woekerprijzen aangeboden?

Vraag 5

In welk land woont de familie van Murat?

Antwoorden

1. Den Haag
2. Wageningen University & Research
3. Mozambique
4. Waterzuiveringstabletten en isolatiedekens
5. In Duitsland

Vraag

3

Vraag

2

Vraag

1

Antwoorden

Vraag

5

Vraag

4

Feest der herkenning? 1

Het duurt zeven dagen voordat de zeespiegel zo hoog is gestegen dat Nederland wordt overspoeld. De zevende dag besluit de regering in te grijpen. Leg uit welk verband er bestaat tussen deze gebeurtenis en het scheppingsverhaal uit de Bijbel.

Feest der herkenning? 2

Murat is een personage dat zijn familie in het buitenland op de hoogte houdt van de gebeurtenissen in Nederland. Hij blijft positief en probeert de situatie te bagatelliseren, in de hoop op een goede afloop. Waarom zou hij zo positief blijven, denk je?

Feest der herkenning? 3

In de tekst lees je dat de politici niet direct willen reageren op de ramp. Vind je dit een gebrek aan leiderschap of vind je het juist verstandig dat een snelle reactie uitblijft? Licht je antwoord toe.

Feest der herkenning? 4

De veertienjarige scholier Wilg Vermeer schrijft gedichten om daarmee de dramatische gebeurtenissen in woorden te vangen. Stel dat jij over deze situatie een gedicht wil schrijven, wat zou dan een geschikte titel kunnen zijn? Licht je keuze toe.

Feest der herkenning? 5

In de roman lees je dat de commercie inspeelt op de toestand in Nederland. Geef hiervan één duidelijk voorbeeld en omschrijf daarbij of je deze commercialisering ethisch verantwoord vindt of niet.

Feest der herkenning? 6

De oprukkende zee symboliseert de kracht van de natuur en de kwetsbaarheid van de mens. De mens is in de roman niet in staat om de zee te controleren of te stoppen. Wat zijn jouw gedachten hierover: is de mens inderdaad zwakker dan de natuur? Licht je antwoord toe.

Feest der herkenning? 7

De zee wordt in de roman beschreven als een personage. In de tekst kom je dan ook veel omschrijvingen tegen van het 'karakter' van de zee. Noteer een omschrijving die voor jou persoonlijk – en los van de roman – het meest van toepassing is. Licht je antwoord toe.

Feest der herkenning? 8

In sommige recensies lees je dat het in de roman niet zozeer gaat om de zee die Nederland overspoelt, maar veel meer om het antwoord op de vraag hoe je om moet gaan met ernstige tegenslag en nare situaties. Ben je het eens met deze visie? Licht je antwoord toe.

Feest der herkenning?

3

Feest der herkenning?

2

Feest der herkenning?

1

Feest der herkenning?

6

Feest der herkenning?

5

Feest der herkenning?

4

Feest der herkenning?

8

Feest der herkenning?

7

Stof tot nadenken? 1

Lees opnieuw het citaat in de inleiding van deze leesclub. Welk vertelperspectief wordt in dit citaat gebruikt en hoe beïnvloedt dat jouw interpretatie van de gebeurtenissen?

Stof tot nadenken? 2

Wat is de betekenis van het feit dat de zeespiegel precies tot aan de grens tussen Nederland, België en Duitsland stijgt?

Stof tot nadenken? 3

De roman beschrijft verschillende reacties op de zeespiegelstijging, van ontkenning en apathie tot activisme en berusting. Hoe weerspiegelen deze reacties de verschillende manieren waarop mensen omgaan met crises en bedreigingen (denk aan fight – flight – freeze)?

Stof tot nadenken? 4

Dieren spelen een belangrijke rol in het verhaal. Ze zijn de eerste die het gevaar van de stijgende zeespiegel aanvoelen en het land ontvluchten. Ze bieden ook gezelschap en troost aan de mensen die achterblijven. Waarom zou de auteur deze rollen juist aan dieren hebben toebedeeld, denk je?

Stof tot nadenken? 5

De roman eindigt als volgt: Wilg en Arie varen verder naar het oosten en willen elkaar niet kwijtraken: 'Kan ik niet bij jou wonen', vraagt Wilg en Arie antwoordt bevestigend. Samen horen ze niet hoe een golf met grof geweld komt aanrollen, een golf die niet meer te onderscheiden was van de hemel (p. 152-153). Wat is volgens jou de achterliggende betekenis van dit einde?

Stof tot nadenken? 6

In veel romans wordt tegenwoordig aandacht besteed aan klimaatverandering, denk aan Lieke Marsmans *Het tegenovergestelde van een mens* (2017) of *Klifi* (2021) van Adriaan van Dis. Vind je het terecht dat de klimaatproblematiek expliciete aandacht krijgt? Licht je antwoord toe.

Stof tot nadenken? 7

Na de derde dag richten politici zich tot onderzoekers met de vraag een verklaring te vinden voor de overstroming. In hoeverre blijkt de wetenschap in staat een passende verklaring te vinden?

Stof tot nadenken? 8

De besluiteloosheid vanuit de politiek leidt tot de oprichting van de actiegroep 'Zee nu'. Vind je dat deze actiegroep werkelijk invloed weet uit te oefenen op politici? Je kunt hier een vergelijking trekken met de werkelijk bestaande actiegroep Extinction Rebellion. In hoeverre weet de actiegroep 'Zee nu' de discussie over klimaatverandering te beïnvloeden?

Stof tot nadenken?

3

Stof tot nadenken?

2

Stof tot nadenken?

1

Stof tot nadenken?

6

Stof tot nadenken?

5

Stof tot nadenken?

4

Stof tot nadenken?

8

Stof tot nadenken?

7